

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 1 kwietnia 2025 r.

znak sprawy: DSR-Vab.054.3.2025.ESz

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 8529 Pana Posła Jarosława Sachajko
w sprawie możliwości wykorzystania funduszy zewnętrznych w celu
zwiększenia inwestycji w polski przemysł obronny**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację, przedstawiam następujące informacje na temat możliwości wykorzystywania środków unijnych, w zakresie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR), na inwestycje w polski przemysł obronny.

1. Jakie fundusze unijne oraz międzynarodowe są obecnie dostępne dla Polski w zakresie wsparcia inwestycji w przemysł obronny?

Dynamiczna sytuacja geopolityczna wzmacnia pilną potrzebę zwiększonego i efektywnego wydatkowania środków finansowych na europejską obronność. Widzimy konieczność inwestowania funduszy unijnych w naszą obronność, bezpieczeństwo i przemysł, w tym zbrojeniowy.

Fundusze polityki spójności nie wspierają obecnie inwestycji w przemysł obronny. Aktualne ramy legislacyjne, dokumenty strategiczne i programowe polityki spójności nie odnoszą się do aspektu wsparcia przemysłu obronnego, zbrojeniowego oraz tzw. projektów podwójnego zastosowania.

Jednocześnie w polityce spójności już teraz realizujemy inwestycje, które mogą mieć tzw. podwójne zastosowanie (dual use) m.in. związane z adaptacją do zmian klimatu bądź z infrastrukturą transportową. Ich celem jest wsparcie odporności gospodarczej, społecznej czy środowiskowej. Nie są to jednak projekty wspierające bezpośrednio przemysł obronny. Projekty te realizowane są m.in. w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS).

Projekty transportowe o charakterze cywilno-wojskowym realizowane są ze środków Mobilności Wojskowej w ramach Instrumentu „Łącząc Europę” (CEF) zarządzanego centralnie przez Komisję Europejską (KE). W ramach przeprowadzonych trzech naborów CEF Mobilność Wojskowa Polska zajęła pierwsze miejsce w zakresie liczby realizowanych projektów – 14 projektów na łączną kwotę 222 mln euro. Drugie miejsce przypadło Polsce w zakresie przydzielonej alokacji (13%), pierwsze miejsce zajęły Niemcy (17%). Środki na ten komponent CEF zostały już wyczerpane i nie są planowane nowe konkursy dla projektów podwójnego zastosowania do końca bieżącej perspektywy finansowej.

2. Czy Polska aktywnie uczestniczy w programach finansowania obronności w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego oraz programów NATO wspierających rozwój technologii wojskowych? Jeżeli tak to jakie pieniądze zostały pozyskane w 2024 roku i jakie będą pozyskane w 2025 roku?

Pytanie to odnosi się do Europejskiego Funduszu Obronnego i programów NATO wspierających rozwój technologii wojskowych i pozostaje w kompetencjach Ministerstwa Obrony Narodowej.

3. Jakie działania podejmuje Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w celu zwiększenia dostępu polskich przedsiębiorstw zbrojeniowych do funduszy unijnych i międzynarodowych?

Stanowisko KE w zakresie wsparcia sektora obronnego zmienia się w związku z sytuacją geopolityczną w Europie. Przejawem tej zmiany stanowiska są podejmowane w UE działania związane z obronnością takie jak:

- przyjęta przez UE 5.03.2024 r. Strategia na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (EDIS);
- prace nad projektem rozporządzenia powołującego Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (EDIP);
- pismo Przewodniczącej KE Ursuli von der Leyen z 4 marca br., zapowiadające nową inicjatywę „REARM Europe”.

Zgodnie z jedną z przedstawionych propozycji przez Przewodniczącą KE, na wsparcie inwestycji związanych z obronnością mogą być wykorzystane fundusze polityki spójności. Jednak, aby podjąć decyzję o przekierowaniu dostępnych środków na konkretne przedsięwzięcia, zmiany wymaga prawo unijne, które reguluje kwestię wykorzystania funduszy europejskich. Z tego względu czekamy na propozycje zmian legislacyjnych ze strony KE.

Jednocześnie, odpowiadając na dynamiczną sytuację geopolityczną, MFiPR analizuje potencjalne modyfikacje programów finansowanych ze środków polityki spójności. Liczymy także na sprawne działanie ze strony KE, aby jak najszybciej móc wspierać przedsięwzięcia wzmacniające bezpieczeństwo całej Europy.

Jednym ze źródeł finansowania technologii w zakresie obronności może stać się program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF). Program ten wspiera badania, rozwój i innowacje, z uwzględnieniem wyzwań cyfrowej i zielonej transformacji.

Potencjalnie w FENG możliwe będzie finansowanie projektów B+R oraz innowacyjnych inwestycji produkcyjnych związanych z obronnością w następujących działaniach:

- Ścieżka SMART;
- Nowy, planowany do uruchomienia w 2025 r. instrument STEP – Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy.

Instrumenty te nie są jednak dedykowane wyłącznie dla sektora obronnego. Ścieżka SMART ma co do zasady charakter horyzontalny (jest skierowana do większości branż, pod warunkiem, że projekt wpisuje się w listę Krajowych Inteligentnych Specjalizacji). Natomiast instrument STEP koncentruje się na sektorach uznanych przez KE za krytyczne dla suwerenności gospodarczej i technologicznej Europy. Niektóre rozwiązania związane z obronnością potencjalnie mogłyby się wpisywać w te sektory, a mianowicie:

- technologie cyfrowe, w tym deep tech;
- czyste i zasobooszczędne technologie oraz
- biotechnologie.

Należy jednak podkreślić, że dotychczas FENG nie wspierał projektów w ww. zakresie związanych z obronnością. Wynikało to ze stanowiska KE. Mając jednak na uwadze ewolucję stanowiska KE po agresji Rosji na Ukrainę oraz drastycznej zmianie sytuacji otoczenia geopolitycznego UE, Instytucja Zarządzająca programem FENG w dniu 17.03.2025 r. wysłała pismo do KE z prośbą o ostateczne potwierdzenie, że środki programu mogą finansować projekty związane z obronnością. Po uzyskaniu potwierdzenia przez KE, aktualne ograniczenia dla takich projektów w programie FENG zostaną zniesione.

Szansą na pozyskanie wsparcia przez polskie przedsiębiorstwa zbrojeniowe może być również aplikowanie do programów zarządzanych centralnie przez KE. Aby wzmocnić zdolności polskich podmiotów w ubieganiu się o granty z tych programów w programie FENG realizowane jest działanie 2.12 FENG Granty na Eurogranty. Wspiera ono aplikowanie do programów zarządzanych centralnie przez KE, jak Horyzont Europa, LIFE +, Single Market Programme czy właśnie Europejski Fundusz Obrony. Dofinansowanie można przeznaczyć na koszty opracowania wniosku oraz poszukiwania partnerów do budowy międzynarodowego konsorcjum aplikującego w konkursie KE. Działanie obejmuje osobne ścieżki konkursowe dla organizacji badawczych oraz dla przedsiębiorców.

Planowane jest także przeznaczenie 26 mld zł z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności na utworzenie Funduszu Bezpieczeństwa i Obronności, z którego mają być finansowane m.in.: infrastruktura i sektor związany z produktami i technologiami podwójnego zastosowania, infrastruktura niezbędna do ochrony ludności i infrastruktury krytycznej (w tym budowle ochronne i obronne), badania i rozwój (B+R) w obszarze potencjalnie podwójnego zastosowania, obronności, kwestii wojskowych i bezpieczeństwa, wsparcie dla firm działających w sektorze wojskowym i bezpieczeństwa (m.in. poprzez dokapitalizowanie), cyberbezpieczeństwo, w szczególności dla samorządów.

4. Czy planowane są nowe inicjatywy legislacyjne lub programy krajowe mające na celu ułatwienie pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój przemysłu obronnego?

W dniu 4.03.2025 r. Przewodnicząca KE opublikowała list do liderów państw członkowskich, w którym odnosi się do wzmocnienia zdolności obronnych Unii Europejskiej. Jeden z punktów (pkt. 3) listu Ursuli von der Leyen szczególnie odnosi się do zagadnienia wsparcia obronności w polityce spójności. Przewodnicząca KE zwróciła uwagę, że wspólnota może podjąć działania, które pilnie wesprą potrzebę zwiększenia inwestycji w obronność Europy z unijnego budżetu.

Zgodnie ze stanowiskiem zaprezentowanym przez KE, trwający przegląd śródkresowy programów polityki spójności jest jedną z możliwości do przekierowania środków na inwestycje w zakresie obronności. Przewodnicząca Ursula von der Leyen zapewniła o planowanych dodatkowych zachętach i udogodnieniach, które mogą zwiększyć planowane finansowanie sektora obronnego w programach. Są to:

- eliminacja istniejących ograniczeń dotyczących wsparcia dla dużych przedsiębiorstw w sektorze obronności;
- zwiększenie zachęt finansowych poprzez zaliczki i współfinansowanie;

- uelastycznienie zasad koncentracji tematycznej środków inwestowanych w obronność;
- ułatwienie procesu transferu środków między funduszami w celu obronnym.

Przewodnicząca KE podkreśliła, że wspieranie rozwoju silnego i odpornego europejskiego przemysłu obronnego będzie również wspierać europejską konkurencyjność i promować rozwój regionalny i wzrost gospodarczy.

Jednak kluczowym aspektem dla zastosowania tego podejścia musiałyby być zmiany legislacyjne na poziomie unijnym, które umożliwiłyby państwom członkowskim uwzględnianie projektów wspierających przemysł obronny w programach polityki spójności.

Podejmowanie dalszych działań jest więc uzależnione od propozycji zmian legislacyjnych ze strony KE, których spodziewamy się w najbliższym czasie.

5. W jaki sposób Polska może zwiększyć swoją konkurencyjność w pozyskiwaniu środków z EDF oraz innych unijnych programów wspierających technologie obronne?

Kwestie związane z Europejskim Funduszem Obronnym pozostają we właściwości Ministerstwa Obrony Narodowej.

W zakresie wsparcia technologii obronnych potencjalne wsparcie będzie możliwe w programie FENG, w ramach Ścieżki SMART i STEP. W celu realizacji tych przedsięwzięć niezbędna będzie jednak zmiana stanowiska KE lub przepisów unijnych, które zniosą ograniczenia w finansowaniu projektów z obszaru obronności.

Szczegółowe informacje na temat potencjalnych możliwości finansowania obronności w programie FENG znajdują się w odpowiedzi na pytanie numer 3.

6. Czy istnieją obecnie przeszkody administracyjne lub prawne, które utrudniają dostęp polskich firm do międzynarodowych funduszy obronnych, i jakie działania są podejmowane w celu ich eliminacji?

Obecnymi przeszkodami administracyjnymi lub prawnymi, które uniemożliwiają wykorzystanie funduszy europejskich na działania obronne są przede wszystkim wspomniane już aktualnie obowiązujące przepisy prawa unijnego dotyczące funduszy polityki spójności.

Podjęcie decyzji o przekierowaniu środków na przedsięwzięcia z sektora obronnego i zbrojeniowego, wiąże się z koniecznością zmiany prawa unijnego. To właśnie prawo unijne reguluje kwestię wykorzystania funduszy europejskich. Z tego względu czekamy na przekazanie przez KE propozycji zmian legislacyjnych.

Jednocześnie analizujemy możliwe zmiany programów finansowanych ze środków polityki spójności.

W celu rozszerzenia i pozyskania szczegółowych informacji na temat innych niż omówione powyżej, funduszy zewnętrznych na wzmocnienie polskiego potencjału obronnego, proponuję zwrócić się również do Ministerstwa Obrony Narodowej, które odpowiada za kwestie obronne i zbrojeniowe państwa.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/